

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Kuglin Jan: Dwadzieściapięć lat firmy Edward Kręglewski w Poznaniu

Źródło:

Przegląd Graficzny Rocznik 16 1935 numer 13, strony 133-138

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

PRZEGLĄD GRAFICZNY

Organ Związku Organizacyj Przemysłu Graficznego i Wydawniczego w Polsce z siedzibą w Warszawie

Adres redakcji i admin.: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13, m. 24. Tel. 25-55. P. K. O. Poznań 202 868

DWADZIEŚCIAPIĘĆ LAT FIRMY EDWARD KRĘGLEWSKI W POZNANIU

W historii dorobku narodowego zasługuje polski przemysł na szczególnie piękną i złotą kartę. Warunki, w których żyliśmy przez setki lat, sprawiły, że raczej odsuwaliśmy się od wszystkiego, co nie było związane z pracą na

Niebawem i mocarstwa obce, rządzące na terenie naszego kraju, spostrzegły, że jednym z najważniejszych systemów walki z nami jest ekonomiczne zubożenie naszego społeczeństwa przez niedopuszczanie do rozwoju przemysłu polskiego.

S. p. Teodor Kręglewski

Edward Kręglewski

rolu i orężem wojennym. Warunki te sprawiły, że staliśmy się niebawem narodem zależnym, ubogim, że nie umieliśmy nic produkować prócz zboża, na które nie znajdowaliśmy nabywców, że staliśmy się zależni od przemysłu dostarczającego nam towary obce lub też od przemysłu obcego, osiadłego na ziemi dla tem intensywniejszego wyzyskiwania naszego skromnego bogactwa narodowego.

Mimo planowej walki, mimo wielkich zasobów, któremi się przemysł obcy na terenie naszym posługiwał, znajdowali się w Polsce ludzie, którzy z gołymi nieraz rękoma walkę tę podejmowali i piędź za piędzią utraconego polskiego stanu posiadania zdobywali i jak żołnierze na froncie, budowali polskie bogactwo narodowe — polski przemysł.

Dział fabrykacji ksiąg handlowych

Do tych wybitnych pionierów-żołnierzy, walczących wytrwale pracą o podniesienie polskiego przemysłu, należy p. Edward Kręglewski.

Dnia 1-go lipca 1935 roku obchodzi warsztat jego, firma Edward Kręglewski w Poznaniu, dwudziestopięciolecie swego istnienia.

Możnaby powiedzieć, że dwudziestopięciolecie jest skromnym zaledwie jubileuszem, że nie zasługuje na szczególne wyróżnienie. Owszem, tam, gdzie dwudziestopięciolecie jest dalszym ciągiem szarego, bezdusznego dnia.

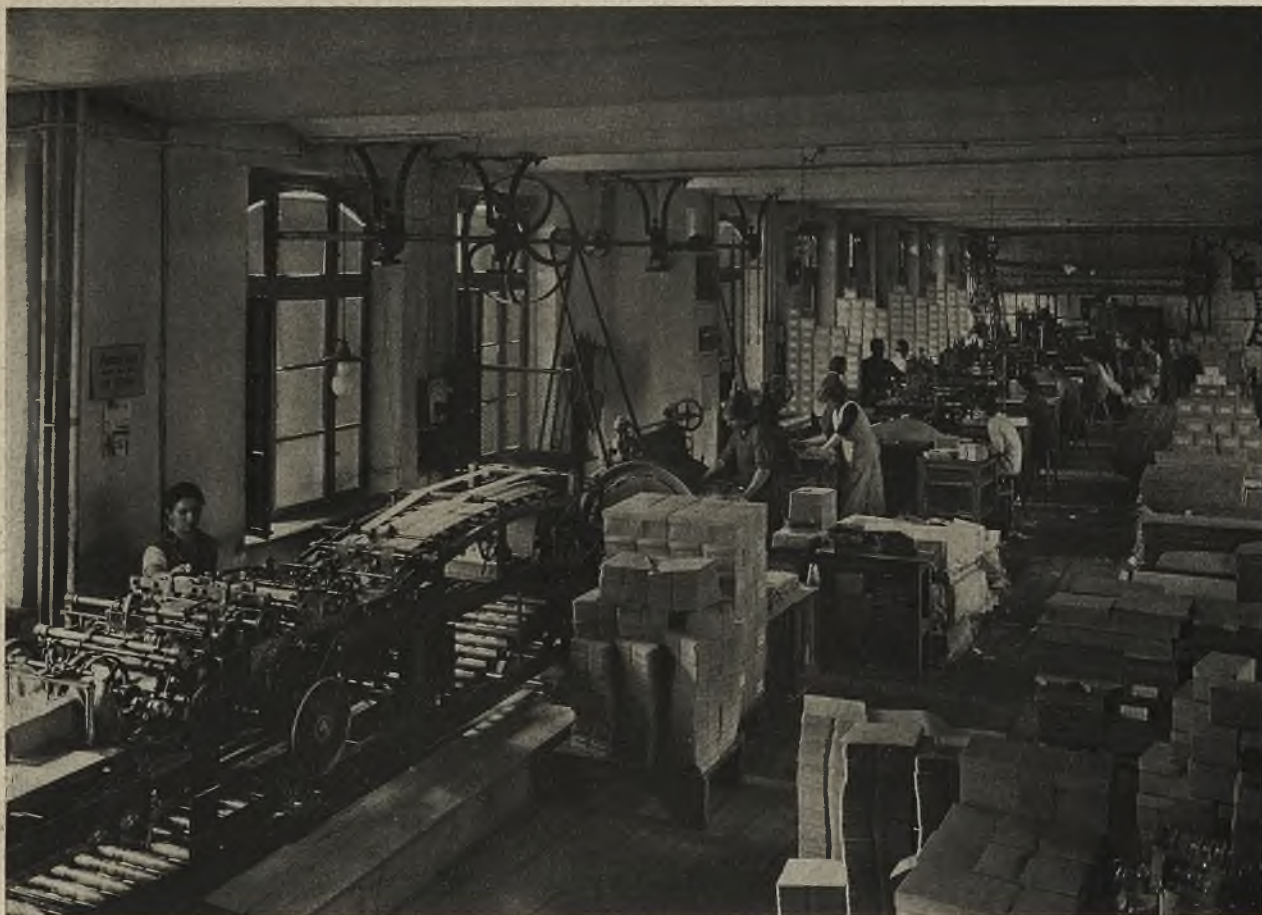
Jeżeli jednakże ćwierćwiekowa praca była nieprzerwanym pasmem rozwoju, jeżeli to była praca dla dobra społeczeństwa, jubileusz takiej pracy jest świętem nie tylko jednostki, jest świętem pracowników, świętem społeczeństwa.

Wobec takiego święta staje dziś firma Edward Kręglewski Sp. Akc. i jej założyciel i kierownik, p. Edward Kręglewski.

Zaczątki firmy były nikłe. Sięgają roku 1881. W roku tym, ojciec Edwarda Kręglewskiego, śp. Teodor, założył w Wągrówcu skład papieru i księgarnię, przy których znajdował się i mały war-

sztat drukarsko-introligatorski. Polska ta placówka miała już wówczas dla życia polskiego małego miasteczka powiatowego wielkie znaczenie. Księgarnia prowadzona przez żonę Teodora Kręglewskiego, niedawno zmarłą śp. Marję z Pruchniewskich Kręglewską, jako placówka kultury polskiej, dostarczała książki polskiej młodzieży, gromadziła ją także w swych lokalach dla polskiej pracy uświadamiającej. Z drukarni Teodora Kręglewskiego wychodziły druki polskie, nieraz zakonspirowane i nieraz, jak o tym jedyny zachowany egzemplarz śpiewnika świadczy, przez władze pruskie konfiskowane.

Najstarszy syn Teodorostwa Kręglewskich, Edward, miał w pracy swej pójść w ślady ojca. Zaczyna więc praktykę w warsztacie rodzinnym, następnie wyjeżdża w głąb Niemiec, by ukończyć szkołę introligatorską w Gera i by zapoznać się z poważnymi zakładami papierniczo-przetwórczymi Rzeszy. Po kilku latach wraca Edward Kręglewski do warsztatu ojca. Nauczony doświadczeniem, powiększa ten zakład, wprowadza weń innowacje, mechanizując fabrykację zeszytów i ksiąg

Fragment fabrykacji kopert

handlowych. Niebawem dochodzi do przekonania, że teren miasteczka powiatowego jest zbyt szczupłym dla jego działalności. Opuszcza więc warsztat rodzinny i dnia 1 lipca 1910 roku zakłada w Poznaniu przy ul. Szkolnej nr. 3 własny warsztat pracy. Idzie i tu w ślady warsztatu rodzinnego, zakładając fabrykę zeszytów i książek handlowych. Pozatem prowadzi Edward Kręglewski hurtownię papieru i przyborów piśmiennych.

Praca na terenie Poznania nie była łatwą. Produkt pracy polskiego przedsiębiorstwa spotykał się z wręcz wrogiem nastawieniem niemieckich władz szkolnych. Dzięki jednakże niezmordowanej pracy, dzięki współpracy własnej małżonki, pani Leokadii z Zborowskich, zakład stale się rozwijał, zatrudniając do roku 1913 przeszło 20 maszyn i 35 pracowników.

Niebawem i lokal przy ul. Szkolnej okazuje się za szczupłym. W roku 1913 przeprowadza się Edward Kręglewski do nowego budynku fabrycznego przy ul. św. Marcina 27, gdzie niebawem instaluje zgórą 60 maszyn.

Wybuch wojny zdawał się poderwać egzystencję zakładu. Zaciągnięto wszystkich wykwalifikowanych, pozostawiając przy maszynach jedynie właściciela i jedynego współpracownika Jana Twardowskiego. Mimo to fabrykę prowadzono dalej a wskreszenie państwa polskiego zastało ją gotową do nowego wspaniałego rozkwitu.

Zmiana warunków politycznych spowodowała zasadniczy przewrót i w stosunkach ekonomicznych Polski. Firma Edward Kręglewski do stosunków tych szybko się dostosowała. Odcięcie od rynku niemieckiego wpłynęło dodatnio na rozwój zapotrzebowania w Polsce, równocześnie jednak postawiło firmę, tak jak inne przedsiębiorstwa papierniczo-przetwórcze wobec trudności uzyskania papieru. Papiernie polskie były przeważnie celowo przez zaborców w czasie wojny zniszczone. Było ich na terenie Polski pozatem niewiele, a te które się przed nawałą wojenną ostały, pracowały na warunkach, do których dzelnice zachodnie nie były przyzwyczajone. Firma Edward Kręglewski należała do pierwszych, stawiających sobie za

Dział fabrykacji zeszytów

zadanie, by dla fabrykacji polskiego produktu nie sprowadzać papieru niemieckiego i by przez pracę przy pomocy papieru polskiego podnieść polską produkcję papierniczą.

Zmiana stosunków politycznych przekonała p. Kręglewskiego, że i warsztat Jego powinien ulec przeobrażeniom, by sprostać mógł warunkom bytu, by uniezależnić kraj od produkcji obcej. Likwiduje więc hurtownię papierniczą i nastawia fabrykę na wytwórczość papierniczo - piśmienną, dołączając do niej fabrykację kopert.

Zajmowany przy ul. św. Marcina lokal okazuje się znów za szczupły i fabryka przenosi się do własnego gmachu przy ul. Szyperskiej nr. 8. Ilość pracowników powiększa się do 80. Od tego czasu rozwój zakładu posuwa się w szybkim tempie. Rok rocznie przybywają nowe maszyny, udoskonalające produkcję, obok maszyn wytwórczych powstają warsztaty mechaniczne, w których przeprowadza się ulepszenia maszyn nabytych lub zgola wyrób nowych, według własnych planów obmyślanych konstrukcyj.

Dziś fabryka zatrudnia 165 osób personelu technicznego przy 120 maszynach oraz 30 osób sił biurowych.

Produkcja obejmuje przede wszystkim dział kopert i papeterji. Dziennie wychodzi z fabryki do 700 000 kopert. Odmian składowych liczy firma 350 od najtańszych do luksusowo wykonanych kompletów listowych.

Drugim poważnym produktem firmy to zeszyty i artykuły szkolne. W czasie sezonu opuszcza fabrykę dziennie do 60 000 sztuk zeszytów, zaopatrzonych w charakterystyczną nalepkę firmy E. Kręglewski. Zeszyty te zyskały sobie dzięki swej jakości szczególną popularność wśród nauczycielstwa i młodzieży szkolnej.

Wreszcie trzecią poważną produkcję firmy stanowią książki handlowe. Kolekcja tychże obejmuje blisko 400 numerów składowych, najrozmaitszych systemów i jakości. Dalej produkuje firma skoroszyty, bloki korespondencyjne, notesy itp. Fabryka przetwarza rocznie przeszło 100 wagonów papieru.

Linjarnia

Fabryka posiada własną drukarnię, zaopatrzoną w maszyny pospieszne i rotacyjne do druku aniliną (wydajność około 6000 druków na godzinę) przy zastosowaniu najnowszych wynalazków, jak druku z klisz gumowych, wykonywanych także w własnych zakładach.

Skrzynie do pakowania towarów wykonuje firma w własnej stolarni.

Produkcja firmy E. Kręglewski rozchodzi się dziś daleko poza Wielkopolskę. Firma posiada od roku 1927 własny skład fabryczny w Katowicach, od roku 1928 w Warszawie, pozatem założono składy w Łodzi i większe składy komisowe w Gdyni, Lublinie a ostatnio w Wilnie.

Obecnie zabiega firma o kontakt z zagranicą w celach eksportowych.

Mimo swego wielkiego rozwoju, mimo do krańca posuniętej mechanizacji i użycia najnowszych wynalazków przy produkcji, praca jubilatki, szczególnie praca konkurencyjna, nie jest najłatwiejszą. Na terenie Polski posiadamy bowiem 96 zakładów produkujących zeszyty oraz 32 firmy koperciarskie. Zakłady te produkują wprawdzie nieraz to-

war tańszy, lecz gatunkowo gorszy, dzięki czemu towar firmy E. Kręglewski zawsze jest od innych milej widziany.

Jedną z czołowych trosk firmy Edward Kręglewski jest troska o dobro pracowników, ich byt materialny i duchowy. Łączy się z tem zagadnienie płacy, higieny i bezpieczeństwa pracy. W fabryce nie było dotychczas wypadku kalectwa. Poza uposażeniem stałym otrzymują stali pracownicy corocznie gratyfikację, wydzieloną z czystego zysku i gratyfikacje doraźne.

Utworzone przy fabryce koło wychowania fizycznego zostało kompletnie wyekwipowane przez Zarząd fabryki, który nabył potrzebne przyrządy sportowe i opłaca stałą instruktorkę oraz salę gimnastyczną. Nadto przewiduje się w najbliższym czasie utworzenie biblioteki dla personelu fabrycznego. Odpowiedni lokal przeznaczono na cel ten w nowo wzniesionym budynku fabrycznym. Zarząd pragnie tworzyć z pracowników ludzi moralnie zdrowych, zadowolonych z życia, świadomych swych obowiązków i praw, dobrych członków społeczeństwa.

Postępując po tej linii wytycznej od założenia, Zarząd fabryki z dumą podkreślić może, że w dniu jubileuszu obchodzi także dwudziestopięciolecie pracy najstarszy jej współpracownik i przedstawiciel firmy, p. Jan Twardowski, który przez cały okres rozwoju a także w najcięższych czasach wojennych aż do dnia dzisiejszego, służy jej wiernie.

Poważnie myśli p. Edward Kręglewski o przyszłości swego zakładu i przyszłość tę zdaje się mieć zapewnioną. Syn bowiem jego Zbigniew, obecnie już słuchacz Wyższej Szkoły Handlowej,

przygotowuje się, by z całą znajomością fachu wstąpić w ślady ojca i dziadka, i w tym celu odbywa równocześnie ze studjami naukowymi praktykę drukarską w jednym z zakładów graficznych w Poznaniu.

W dniu jubileuszu swej pracy z dumą spoglądać może p. Edward Kręglewski na swe dzieło.

My, drukarze, związani z Nim węzłami długoletniej współpracy, życzymy Mu, by dzieło Swe prowadził jeszcze długo do dalszego rozkwitu, dla dobra Swego, Swych pracowników i całego społeczeństwa.

Jan Kuglin.

Z okazji jubileuszu dwudziestopięciolecia firmy przesłała Korporacja Zakładów Graficznych i Wydawniczych na wojew. Poznańskie Panu Edwardowi Kręglewskiemu, swemu długoletniemu członkowi, adres pergaminowy z następującymi życzeniami:

Korporacja Zakładów Graficznych i Wydawniczych na województwo Poznańskie

Wielmożnemu Edwardowi Kręglewskiemu w Poznaniu

Dnia 1 lipca 1935 r. obchodzi zakład Twój, firma Edward Kręglewski Sp. Akc. w Poznaniu, uroczystość dwudziestopięciolecia istnienia. Zakład ten, w zaczątkach swych skromny, mimo trudnych warunków egzystencji w czasach zaborczych, rozwinął się dzięki Twej energii i przedsiębiorczości a przede wszystkim dzięki Twej solidności zawodowej w jeden z czołowych zakładów przemysłowych, przynoszący chlubę nie tylko pracy Twojej, lecz i całemu przemysłowi papierniczo-przetwórczemu odrodzonej Polski. Za pracę, którą włożyłeś w podniesienie wytwórczości krajowej przez rozwój Swego warsztatu pracy, stawiając go powyżej wielu podobnych zakładów światowych, jak również za pracę społeczno-gospodarczą, której się w gronie naszej Korporacji całym sercem oddawałeś, składamy Ci dzisiaj, w dniu srebrnego jubileuszu Twej firmy, wyrazy najwyższego uznania oraz życzenia dalszej najowocniejszej dla Siebie i społeczeństwa naszego pracy

Korporacja Zakładów Graficznych i Wydawniczych
na województwo Poznańskie

(—) *Jan Kuglin*

(—) *Bolesław Winiewicz*

(—) *Bronisław Szczepski*

(—) *Franciszek Kusz*

(—) *Roman Leitgeber*

(—) *Hilary Gottowt*

(—) *Kazimierz Ziętowski*